

ВІСНИК

VISNYK the **HERALD**

суспільно-політичний місячник

РІК XXXVIII, Ч.2
YEAR XXXVIII, № 2

ЛЮТИЙ — 1985
FEBRUARY — 1985

ЦІНА .90 ЦЕНТІВ
PRICE \$.90

ВІСНИК
ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

60-ліття Спілки Української Молоді і ми	1
ВАСИЛЬ ЛІТВИН — Безсмертний Командир (До 35-ліття смерти ген.-хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича)	2
Д-Р АНАТОЛІЙ БЕДРІЙ — Українська визвольна концепція	5
Пригадка про німецький апетит (До 40-рр. закінчення Другої світової війни)	9
БОГДАН ЛІВЧАК — Соціалістично-автономницька полуза	10
РАЛЬФ ГЕОРГ РОЙТ — Українська визвольна боротьба	14
Д-Р БОГДАН СТЕБЕЛЬСЬКИЙ — „Україна — БАМ”	15
ОКСАНА КЕРЧ — Подорож у сантиментальне минуле	18
ГАННА ЧЕРІНЬ — Давнина (Вірш)	23
АЛЛА КОССОВСЬКА — Авторський вечір Ганни Черінь	23
КЛАВДІЯ ФОЛЬЦ — Одесі (Вірш)	24
Д-Р ОЛЕКСАНДЕР СОКОЛИШИН — Відзначено 150-річчя народження Юрія Федъковича	24
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Хоч припізнені, але щирі новорічні побажання (Замість фейлетону)	

В СССР існує ретельно приховані таборовий варіант славетного „соціалістичного інтернаціоналізму”. У ті ж самі бараки мордовських та пермських концтаборів загнали вивезених із „суверених” республік патріотів — українців, вірменів, литовців, латишів, молдаван, єреїв. Нас дійсно об’єднують споріднені праціння і спільні терпіння” ...

Порис Пенсон, концтабір у Барашево

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК

60-ЛІТТЯ СУМ І МИ

Цього 1985 року минає 60 років, відкожи в окупованій більшевицькою Росією Україні патріотична молодь створила Спілку Української Молоді, СУМ, яку очолив студент Микола Павлушкив. Щоправда, він консультувався, радився з головою СВУ — Спілки Визволення України, проф. Ефремовим, із проф. Гермайзе та іншими старшими діячами, але головна ініціатива припадала молоді. Сумівці-підпільні в Україні діяли невеликими групами заради конспірації, поширювали серед народу мазепинсько-петлюрівські, самостійницькі гасла, виступаючи в обороні Церкви, практично здійснювали заклики творця УВО і ОУН полк. Євгена Коновальця — боротися за вільну Україну.

Згодом у Харкові відбулося судилище над творцями і членами СВУ та СУМ. І коли прокурор запитав Повлушкива, чого хотіли молоді сумівці, той відверто відповів, що того, що й старші — самостійної Української Держави!

Сотні і тисячі були закатовані Москвою... Сотні і тисячі молодих українських патріотів над Дніпром, які поруч із своїми братами і сестрами в Західній Україні, під Польщею, — змагалися проти скита.

У 1946 році СУМ був відновлений у Західній Німеччині.

В Україні в той час гrimіли бої славетної УПА, діяла УГВРада під керівництвом голови Проводу ОУН в Україні, Головного Командира УПА ген.-хор. Тараса Чуприки — Романа Шухевича. У Зах. Німеччині йшла підготовка до відновлення діяльності за кордоном — створеного ще в лісах Житомирщини з 1943 року АБН — Антибільшевицького Бльоку Народів, що його очолив Прем'єр України з червня 1941 року і сучасний Провідник ОУН Достойний Ярослав Стецько.

Спілка Української Молоді розгорнула за кордоном велику активність. Нині, під керів-

ництвом видатного громадського діяча, сумівця в молодих роках, досвідченого працівника з молоддю мігр. Євгена Гановського, СУМ у вільному світі нараховує понад 10,000 зорганізованої молоді, має свою власну пресу — „Крилаті” та „Авантгард”, багато відпочинково-виховних осель, придбаних з допомогою масового членства і симпатиків ОУВФронту; СУМ має власні книжкові публікації для дітей і молоді, а подекуди навіть Школи Українознавства, при великих Осередках у різних країнах світу.

Сумівська молодь, від найменших — Суменят через молодін Юнацтво і аж до Сумівці-сеньйорів — уся бере активну і важливу участь у громадському організованому українському житті. Молодь у СУМ виховується під кличами „Бог і Україна” та „Честь України Готов боронити!”. Цю молодь в уніформах — цвіт України і красу — часто бачимо не тільки в рідних Церквах чи на літніх Оселях; бачимо її також і під час антимосковських демонстрацій, і в часі протестаційних голодівок, і між тими, хто поширює серед інших народів різномовні українські видання, які викривають імперіалістичну Росію...

Тому ми, як члени ООЧСУ і ОЖ ОЧСУ, усіх Організацій УВФ звернім пильну увагу на діяльність Спілки Української Молоді. Допомагаймо нашій молоді зміні, бо це їй судилося нести і донести той священний прапор вільності, соборної, державної України, який ми колись перебрали з рук наших попередників.

У 60-річчя створення СУМ збільшім, як ще ніколи, нашу увагу молоді. Не шкодуймо часу, зусиль і коштів на виховання її в українському дусі, бо як писав Іван Франко — їй, спільно з українською патріотичною молоддю на Батьківщині, „призначено оцю скалу розбити” — скалу московської окупації України!

Василь Литвин

БЕЗСМЕРТНИЙ КОМАНДИР У 35-ЛІТТЯ ГЕРОЇЧНОЇ СМЕРТИ СЛ. П. ГЕН. ТАРАСА ЧУПРИНКИ

Кожна нація має на своєму історичному шляху великі події, які своєю силою, натугою і змістом витискають свою печать на її духовості і відкривають новий період в її історії. Такою подією в нашій історії було створення Української Повстанчої Армії.

Історія УПА — це зміст великих ідей і змагань багатьох поколінь українського народу за віднову власної державності, це одна з найсвітліших сторінок наших визвольних змагань. Тому ті події і ті постаті, що їх творили, є такі дорогі нам і про них зберігаємо вдячну пам'ять і тут, на чужині. Щороку в річниці наших національних Героїв наша думка лине через моря глибокі і простори широкі, ген на рідні землі, до тих місць, де творилася історія нації і до тих Герої, які віддали своє життя в обороні рідної землі.

Містична могил і культ героїв потрібні нам особливо на чужині, бо це сднає нас з минулим, надає змісту нашему існуванню і лучить нас в одну цілість. Ніщо не цементує так нації, як спільні боротьба в обороні рідної землі і культ тих, що впали в тій боротьбі. Ворог добре розуміє, що з могил виростають нові прапори історії і що могили родять месників великих.

Цього року в місяці березні українська спільнота у вільнім світі вшановує в 35-ту річницю геройської смерти сл. п. Тараса Чупринку, Го-

ловного Командира УПА, який згинув у одвертім бою з московським наїзником.

Доба УПА — це найсвітліша сторінка нашої новітньої історії. Коли читаємо сьогодні спогади колишніх командирів і вояків УПА, то бачимо, серед яких труднощів доводилось вести боротьбу на два фронти, не маючи нізвідки допомоги. Підпільні армії інших народів мали фахових старшин, допомогу в зброї і медикаментах від західних альянтів. А УПА не мала нізвідки допомоги, вона була здана виключно на допомогу свого народу. Це була всенародна боротьба, увесь український народ, жінки, і діти, старі якоюсь мірою включались у вузвольну боротьбу. Вони любили своїх хлопців і радо помогали їм. Тут переховали в разі потреби, остерегли перед небезпекою, передали важливу вістку, нагодували голодних, не раз відіймуючи від своїх уст останній шматок хліба.

Тепер з перспективи 36-го року, бачимо ті події більше ясно, а на їх тлі видніє постать Гол. Командира УПА, генерал-хорунжого Тараса Чупринки. Він був творцем тієї геройчної епохи, його ім'я стало прапором, під яким тисячі йшли в бій.

Роман Шухевич, збагнувши суть доби, поставив революційну боротьбу на рейки національного і соціального визволення, тому УПА стала всенародниою армією. В її рядах боролися сини і доньки з різних земель України, без огляду на їх релігійні чи політичні переконання. Доба УПА нагадує часи Хмельниччини, коли увесь народ повстав і гнав з України всяку навіточ — шляхту, панів, орендаторів-жидів.

Т. Чупринка був людиною глибоко релігійною, він зізнав, що віра є могутньою зброяю, що не тільки танки, літаки й гамати будуть вирішувати вислід війни, а передусім людина, її віра, мораль і сила духа.

Світогляд молодого покоління 1930-их років, з якого вийшов Роман Шухевич, формувався під впливом ОУН і Пластву. ОУН — то була школа революційно-бойової справи, а Пласт

“VISNYK” — “THE HERALD” (ISSN 0042-7004) is published Monthly, except July and August, when bi-monthly for \$10 per year by the Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc., 136 Second Avenue, New York, N.Y. 10003. Second-class postage paid at New York, N.Y.

POSTMASTER: Send address changes to THE VISNYK — THE HERALD, P. O. Box 304, Cooper Station, New York, N.Y. 10276.

був школою життя. Молоде покоління тих часів витискало печать свого духа на всіх ділянках народного життя. Вже з малку цікавився Ромко Шух, як називали його товариши, військовим ділом і спортом. Часто можна було бачити його на площі Сокола Батька на спортивних змаганнях, у пластових таборах, чи в лішттарських змаганнях. Всюди був перший, завжди бажав великого, не задоволяючись малими успіхами. 16-літнім юнаком став членом УВО. Після матури в 1925 р., призначений до бойового відділу УВО, бере відразу участь в акціях проти польських окупантів, а через рік виконує атентат на куратора Собінського, зачищення українського шкільництва.

Після переформування УВО на ОУН, він перший стає в її ряди, як бойовий референт Крайової Екзекутиви. На тім пості організує ряд великих акцій, як атентат на комісара поліції Чеховського, атентат на московського большевицького консула у Львові, напад на пошту в Городку.

Восени 1933 року переходить за Карпати, бо там народжується молода українська держава, яка потребує допомоги. Разом з полк. Колодзінським-Гузаром і чотарем Зенком Коссаком, організують Карпатську Січ. Та, на жаль, встяться не було сили проти переважаючих сил ворога. І знову нові розчарування, нові розбиті надії і біль невдачі...

Та не з тих був Роман Шухевич, щоб розpacати. З походом німців на Схід стає командантом Легіону „Нахтігаль”, і на його чолі входить перший до Львова, щоб бути свідком проголошення Акту 30 червня 1941 року. А коли німці відкрили нарешті свої карти і виарештували український уряд, Шухевич, на знак протесту, складає зброю і відмовляє послужу німецькій команді. Засуджений на кару смерті, рятується втечею з рук гестапа на двірці і переходить у підпілля, де скоро заблизцевав величими здібностями організатора, стратега і політика.

Вже перші місяці німецького побуту на українських землях позначилися нечуваною жорстокістю і терором гестапо, який часто перевищував терор НКВД. Удар гестапо скеровується головно проти членів ОУН і проти визначених інших українських громадян. У листопаді 1942

року розстрілюють німці у Львові 28 українців, у Чорткові гинуть 52 українці, в Києві рострілюють Олену Телігу, поета Ірлявського і багатьох інших, в Миргороді гине Микола Лемик, відомий з атентату на большевицького консула.

Каральні відділи СС-ів руйнують цілі села, мордуючи в звірячий спосіб жінок, дітей і старих. Впари з фізичним винищуванням українського населення, йде масовий вивіз на примусові роботи в Німеччину. Чащу горя доповнювали високі контингенти, які безпощадно стягувано з виголоднілого українського села.

В такій ситуації поставала конечність збройної боротьби за підтримку Акту 30-го червня і для охорони українського населення від німецьких грабіжників і большевицьких партизанів. Перший відділ Української Повстанської Армії зорганізував у жовтні 1942 р. на Поліссі Сергій Качинський. На Волині організується друга сотня УПА під командою сот. Довбешка-Коробки. Вже перші бої і успіхи УПА в боротьбі з большевицькими бандами і гітлерівсько-німецькими грабіжниками викликали велике захоплення серед українського населення. Влави УПА стала масово зголосуватись українська молодь так, що в лютому 1943 організується 3 нові сотні УПА. Цілість приймає офіційну назву УПА-Північ.

Весною 1943 р. починають стихійно організуватися відділи УПА на Правобережжі. Душею того руху був 60-літній дід Тарас, колишній учасник боїв у Холоднім Ярі. В Галичині переорганізовується Українська Народня Самооборона в Українську Повстанську Армію, і так приходить до створення УПА-Захід, під командою полк. Шелеста. Це вже є велика армія, яка начисляє біля 20 бойових дивізій. Для керівництва цілості постає Головна Команда УПА, під командою Романа Шухевича, псевдо Тарас Чупринка. Це є сила, перед якою дрижать вороги, бо не можуть уже більше гуляти безкарно по українських землях, ані вивозити людей з України.

На традиціях героїчної боротьби УПА зродилася безсмертна легенда нації, поневоленої, але нескореної. Там народжується сьогодні нова, молода Україна — Україна Симоненків, Шу-

хевичів, Лук'яненків і тисяч інших. Москву лякає воскреслий дух України, її історична місія, отої Шевченків вогонь з Холодного Яру, що запалює серця нових борців з московською тиранією.

Пише Наталена Королева в повісті „Що є істина?”, що добрий воїн бореться навіть тоді, коли знає, що бою виграти не може. Таким воїном був Роман Шухевич-Дзвін-Щука-Тарас Чупринка-Тур-Лозовський. Кожне з тих псевдомас свою історію, кожне крис в собі якийсь відтинок життя того юнака, який умів, як писала Леся Українка „контра спем сперо” — сподіватись проти надій, сміячись у болі, жити, хоч коротко, але гарно, згинути, але славно. Так, він загинув славно і напевно дорого продав своє життя. А було це в неділю ранком, 5 березня 1950 року, в селі Білогорці біля Львова. Там відбувся останній бій Головного Командира УПА.

Від тої трагічної події ділить нас 35 років. Тридцять п'ять років то невеликий відтинок часу в житті нації, а все ж таки, який багатіший на події, радісні і сумні. Бо в житті вже так буває, що журба із радістю обіймається. Якби не було смутку, то ми не вміли б належно оцінити радості, без темної ночі не було б радості ясного дня. Оцей дуалізм, чи гармонія контрастів роблять життя повноцінним та цікавим. Вони заставляють кожного працювати і боротися; боротися з природою, з ворогами і з самим собою, бо найбільшим героєм є той, хто переможе при потребі сам себе. В такім аспекті біль, боротьба, терпіння ушляхетнюють людину, бо тільки з болю і страждання родяться велиki речі.

Засяяне зерно української визвольної революції вже кільчиться і пускає нові паростки. Всі ті процеси, що відбуваються в Україні, є

виявом національного відродження, як передумови збройної революції. Є щось фаталістичне величне в нашій боротьбі за самостійність, що єднає нас з минулим і надає сенс і зміст нашому існуванню. Світ підпілля, світ заборонений і переслідуваній ворогом, має свій питомий клімат.

З катакомбів поневоленої, гнобленої, але нескореної України несеться томін волі, промінє світло християнської і національної ідеї, поєднаних в одну цілість.

Кров Героїв української національної революції кличе до нових чинів, щоби докінчити незавершене нашими попередниками діло — визволення України з московського ярма.

„З КИМ І ПРОТИ КОГО”

Під таким наголовком вийшла в окупованому Києві чергова антинаціональна фальшивка, піра особи під псевдом Юрій Римаренко, який безнеречно є епівробітником всесоюзного КГБ. У цій книжці автор намагається очорнювати українських націоналістів, подаючи вигадані „факти”... від 1917 року аж до наших днів.

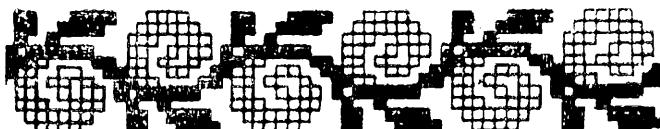
Цікаве те, що, як повідомляла „Літературна Україна” з 13 грудня 1984 року, книжку Римаренка „З ким і проти кого” змушують читати вголос на зібраннях робітників на заводах і фабриках, на студентських зборах у Київському університеті, педагогічному інституті тощо.

Видко, діяльність українських націоналістів таки добре дошкауляє Москві.

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ БІЛШАС?...

Червоно-китайський „Народний юденник” з 7-го грудня 1984 р. помістив на першій сторінці статтю від редакції, в якій явно і славно засуджується заперечення так зв. комуністичне вчення Маркса, Енгельса і Леніна (про Сталіна не згадує!). У статті сказано, що вчення марксистів „давно вже себе відкило” і ніяк не надається до сучасного життя, зокрема в Китаї.

Також з'їзд письменників комуністичного Китаю перед початком 1985-го року гостро засудив марксизм та соціалістичний реалізм, як непридатні до життя.

Встане правда встане воля
І Тобі Одному
Помоляться всі язики
Во віки і віки,
А покищо — течуть ріки,
Криваві ріки ...

Тарас Шевченко

Анатоль Бедрій

УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ

Ідея, висловлена в кличі „Воля народам! Воля людині!”, житиме в свідомості народів, по неволених в російській імперії, доти, доки ці народи не стануть вільними у власних суверенних державних і доки люди цих народів не відзискають своїх Богом даних прав і влаштують своє життя в демократичних народоправних системах. Ідея „Воля народам! Воля людині!” є не лише ідейно-політичним дороговказом для уярмлених народів, але вона також підказує і диктує відповідну визвольну стратегію, тобто методу, при помочі якої народи зможуть осiąгнути вимріяну мету. Цю визвольну стратегію називаємо концепцією спільногого фронту національно-визвольних рухів, що її виразником продовж кількох десятків років є Антибельшевицький Бльок Народів.

Ідея АБН у своїй історичній генезі є дуже давня в Україні. Вона з'являлася тоді, коли якийсь могутній завойовник заволодів Україною. Наприклад, подібна визвольна концепція зародилася була в українського князя і короля Данила Романовича (1202-1264) після того, як Україну залляла татарська навала. Князь Данило заходився формувати міжнародний хрестоносний похід проти татар з-поміж уярмлених і загрожених європейських народів. Другий великий приклад цієї концепції знаходимо у творах українського генія Тараса Шевченка, бо за його життя більшістю українських земель заволоділа дика російська імперія. Зокрема в поемі „Кавказ” (1845 року), Шевченко закликає всі народи „од молдаванина до фіна” об’єднатися і стати спільним фронтом проти російських окупантів. І він закликає: „Борітесь — поборете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!” Російська імперія вела тоді політику вбивання по неволених націй, бо уярмленим народам давали „з московської чаши московську отруту!”

Втретє, концепція спільногого визвольного фронту проти завойовників ожила в Україні в половині 20-го віку, коли то в підпільних умовинах представники 12 національностей відбули 21-22 листопада 1943 року Конференцію

Поневолених Народів Східної Європи і Азії, від якої виводить свої початки Антибельшевицький Бльок Народів.

Згідно з цією концепцією, кожний національно-визвольний рух є головним підметом відзискання національної державності, в оперті на власні сили свого народу. Організація Українських Націоналістів, що є головним рушієм в АБН, висловлює цю тезу поняттям **національної революції**. Рівночасно, кажемо, що уярмлені нації визволяться щойно тоді, коли спільними силами в скоординованому фронті виступлять проти советсько-російської імперії. Ці два залеження себе доповнюють. Кожний уярмлений народ мусить безперечно сам, всіми доступними йому засобами і методами змагатися за своє національно-державне визволення. Але визволення чи то Білорусі, чи Грузії, чи Литви, чи Туркестану, чи України і інших народів Європи та Азії не прийде без ліквідації цілої „єдіної-недслімії”, що сьогодні виступає під назвою „Союз Советських Соціалістичних Республік”.

До такої визвольної політики долучається ще один важливий чинник, а саме той факт, що російська імперія смертельно загрожує незалежній екзистенції вільних народів нашої планети, в тому і Західному бльокові. Тому завданням АБН є пов’язати свою визвольну боротьбу з їхньою зовнішньою політикою.

Нашим завданням є вказувати західнім політикам, що в конфронтaciї з російською імперією вони мають вибір не двох а трьох концепцій: або нуклеарної війни, або коекзистенції і постійної гонитви в зброєнні та постійної непевності, щоб не вибухнула нуклеарна війна, або наступу на цю імперію з наміром її знищення без ужиття нуклеарної зброя. І власне цю третю концепцію пропонує АБН. Концепція нуклеарної війни є згубною для всіх народів, і визвольні рухи ніяк не можуть розраховувати на те, що у висліді нуклеарної війни будуть відновлені суверенні держави уярмлених москалями націй. Знов же концепція співіснування постійно зуживатиме все більше і

більше більйонів доларів на нові зброснєви витрати, чим постепенно підриватиметься економія західних потуг, і така політика все одно **ніколи** не дасть запевнення, що буде остаточне замирення з московською агресивною імперією. Тому найкращою розв'язкою з погляду **Вільного світа** є орієнтація на концепцію національних революцій внутрі російської імперії. Якщо таке міркування правильне, то спитаємо: чому досі Захід не прийняв за свою цієї спасеної концепції?

На це питання є кілька відповідей: перша — Захід, зокрема стратеги ЗСА, Англії і Франції, надіються ще далі на успіх т.зв. „павер політікс” або „реальні політік”, себто знайдення розв'язки для співіснування з російською імперією мирним шляхом. Друга відповідь — нечуваний різносторонній натиск росіян, які продісталися в західні правлячі еліти, і які поставили собі за завдання не допустити до прийняття Заходом концепції визвольних проти-російських революцій уярмлених націй. І вони мають великий вплив, творять з різними їхніми приятелями сильну „лоббі” у західніх столицях і центрах. Третя відповідь — коли завдяки заходам АБН і знаходяться на Заході політики, які прихильно ставляться до національних змагань з ідейного боку, то їхня піддержка є обмежена двома великими сумнівами: чи дійсно можливо знищити советсько-російську „надпотугу” засобами ідей, психологічної війни й повстанських військ, чи визвольні рухи мають стільки сили, щоб при відповідній допомозі Заходу вони спроможні були розвалити імперію? І, що є зasadniche з їхнього погляду, чи масове та послідовне піддержування революційних рухів внутрі російської імперії не викличе нуклеарної війни? Врешті є ще одна відповідь на поставлене питання — чому досі Захід не піддержує всеціло визвольних рухів в ССР — це та, що представники визвольних рухів на Заході замало активні в пропагуванні та ширенні концепції національних революцій.

Саме над цим питанням, чи можливі є більші наші осяги, дозволю собі довше застановитися. Наприклад, в національно-визвольній концепції під сучасну пору велику роль може сповнити **радіо**. Сталося так, що Організації Україн-

ських Націоналістів і АБН вдалося переконати декого в Адміністрації президента Рональда Регена, щоб поправити якість і кількість радіопересилань в Україну і до інших уярмлених в ССР націй з американських радіовисилень. Але тепер, коли потрібно українській громадськості заангажуватися в здійсненню і використанню прихильної настанови до нас Регенової Адміністрації, то зацікавлення громадських установ, (в тому ОУВФ і УККА), програмами „Голосу Америки” і „Радіо Свобода” є зовсім замале.

Інший приклад: през. Реген назвав був у своїй промові 16. липня м.р., Юрія Шухевича — „українським патріотом” і що від мільйонів борців за волю уярмлених націй **таких**, як Юрій Шухевич, треба всім черпати моральну силу. Згідно з американською політичною термінологією, слово „патріот” є майже рівносінне з українським поняттям „націоналіст”. Але чи українська спільнота в ЗСА і інших країнах задовільно скліталізувала це особливе, виразне, відзначення і вирізnenня президентом ЗСА Юрія Шухевича і націоналістичного руху, що repräsentует прізвище Шухевича? Три дні пізніше, від згаданої промови, а саме 19-го липня 1984 р., през. Реген в іншій своїй промові розрізнив легальне вживання збройної сили визвольними рухами проти окупантів від нелегального вживання зброї тоталітарними агресорами задля завоювання. Якщо пов’яжемо вислови обидвох промов, то побачимо, що декларативно президент Злучених Стейтів Америки опреділився дуже близько до концепції національних революцій внутрі російської імперії, бо ген. Роман Шухевич, батько згаданого президентом Юрія, рівночасно був головним командиром **революційної повстанської армії** і революційної націоналістичної організації, що боролися і бореться проти російських імперіалістів.

Деяким осягом організованої української спільноти в Америці є резолюція про Голод в Україні 1932-1933 років, поповнений московськими расистами, яку прийняв Конгрес ЗСА і підписав през. Р. Реген. На цей урядовий акт мусить реагувати українська зорганізована громада сотнями відповідних листів, телеграм

і телефонів до урядових чинників. Але візьмемо недавню ганебну передачу в польській мові якогось Памяна нібито в обороні митрополита Андрія Шептицького. Насправді це на клеп-пашквіль на Організацію Українських Націоналістів з обвинуваченням її у воєнних злочинах. Знову ж мусіли бути від наших установ і громадянства гострі протести проти такої злісної й брехливої передачі Польського Відділу Радіо Вільна Европа.

Знаємо, що є чужинецькі високі старшини й генерали, які інтересуються концепцією національно-повстанської боротьби внутрі російської імперії. Але спітайте самі себе, скільки сьогодні є спеціалістів-військовиків між нами, які спроможні фахово викладати на вищих військових школах теорію національних революцій, розпрацьовану Дмитром Донцовим, Петром Полтавою, Степаном Бандeroю і Ярославом Стецьком?

Підсумок: можливості нашої визвольної дії є більші, ніж наші практичні прояви.

В Америці, в Англії і інших країнах Західного світа українська національно-визвольна боротьба і концепція АБН мають певний гурт прихильників. Актуальним питанням є: як розвіяти в цих людей сумніви, згадані попередньо, щоб вони рішилися спрямувати уряди їхніх держав на конкретну піддержку нашої визвольної концепції? Відповідь коротка: переконуючими нашими успіхами.

В теперішній стадії української визвольної боротьби, звернім більшу увагу на два комплекси: ідейний бій проти москалів в Україні радиєвим шляхом і посилення ідейно-психологічної боротьби, склерованої проти російської імперської армії, з наміром розкладу її, починаючи з Афганістану. Радіо — це сьогодні потужна зброя. Намагаймося, щоб із Вільного світа йшов етером постійний ідейний наступ проти російщення уярмлених націй, проти по-

літики вищості росіян над поневоленими народами, проти масового переселювання одних уярмлених народів на чужі території імперії, проти постійної колоніяльно-господарської експлуатації уярмлених націй, проти нищення національних, катакомбних Церков, а також проти нищення національних культур. Треба, щоб західні радіо-висильні передавали якнайбільше інформацій про провідних борців за національне визволення, про визвольні змагання минулих десятиліть, про великих твори революційних мислителів уярмлених націй, як наприклад, Миколи Міхновського, Дмитра Донцова, Степана Бандери. Всі вичислені теми можна вповні вичерпно передавати в рамках програм, на які згідні теперішні провідники американських радіо-висилень. Треба лише наших енергійних зусиль з цьому напрямі.

**Афганістан є знаменитою нагодою для при-
менення концепції національних революцій,** бо більшість персоналу окупаційних військ становлять вояки з уярмлених націй. Цю армію треба поборювати не лише модерною зброєю, але рівночасно ідейною зброєю національно-візвольних ідей та при помочі стратегії й тактики національної революції. Треба вести таку потужну кампанію, яка вплинула б на вояцтво в такий спосіб, щоб якнайбільше неросіян в окупаційній армії переходили на бік афганських повстанців і боролися проти імперії за визволення їхніх націй. Якщо б в наслідок відповідної психологічної війни, хоч би на початок сто туркестанців чи сибір'яків, чи азербайджанців, чи українців із рядів советської армії сформували свої повстанські відділи і старалися пene-
trувати в нутро Советського Союзу, і такі події розголосили б західні радіо-висильні на теренах цілої імперії, то такі інформації мали б потрясаючий вплив на цілу імперію та мобілізували б народи до визвольної боротьби. Сто повстанців внутрі СССР має більше значення, ніж сто знищених танків десь в горах Афганістану.

Афганістан може стати початком остаточно-го кінця російської імперії! Афганістан є однією територією, на котру Москва вислава безпосередньо свої державні військові сили поза кордони, здобуті ще 1945 року. Збройну визвольну боротьбу муджадегінів Вільний світ му-

**БАТЬКИ МАТЕРІ, ПАМ'ЯТАЙМО, ЩО
РЯДИ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
АМЕРИКИ ПОВИННІ ПОСТИЙНО ПОПОВ-
НЮВАТИСЯ МОЛОДИМ ПОКСЛІННЯМ —
ДЛЯ ТЯГЛОСТИ НАШИХ ЗМАГАНЬ!**

сить втримати якнайдовше, доти, доки Москва бажатиме відступати. Але тоді, в той момент, Захід не є сміс допустити до того, щоб москалі евакуували свої війська лише поза кордони Афганістану, а щоб революційні війська продовжували наступ, тому, що по північнім боці цього кордону є також окуповані неросійські території, найперше просторий Туркестан, а далі інші уярмлені нації.

Я не вірю в те, що москалі заберуться з Афганістану лише в наслідок боротьби афганців, так як не забралися з ні одної іншої окупованої країни. Перемога над російськими імперіялістами прийде лише в наслідок реалізації концепції революцій всіх уярмлених націй! Сама лише допомога муджадегінам модерною зброєю не принесе їм перемоги, так як перемоги не дало одностороннє, тобто технологічне зброяння Південного В'єтнаму. Із збільшенням допомоги афганцям мусить рівночасно йти збільшено допомога туркестанцям, українцям, грузинам, литовцям і так далі. А така розгорнена допомога єдино правильна на основі концепції АБН.

На різні важливі виступи чи Ярослава Стецька, голови Проводу ОУН і ЦК АБН, чи президента Рональда Регена з прихильними висловами про уярмлені Росією нації, Москва реагує шантажуванням і страшеннем Заходу нуклеарною війною. Страх перед нуклеарною війною якнайбільше використовує сильна російська еміграція в західних країнах для спрямовування державних проводів на шлях детанти і мирного співіснування із злочинною російською імперією, поборюючи рівночасно впливи визвольної концепції АБН. Вимовним прикладом мин. року була велика конференція, організована формально Стейт Департаментом в місяці жовтні 1982 року, на якій ряд промовців пропонували фальшиву „визвольну концепцію” на базі збереження „єдиної-неделімої” та атакування лише злого режиму. За минулих два роки спостерігаємо, що із ростом у Вашингтоні впливів визвольних рухів, зокрема ОУН під проводом Ярослава Стецька, також надзвичайно зросла активність єдинонеделімської пропаганди різних Зінов'євих, Устінових, Солженициних, Буковських, Алексєєвих, Рези-

стансу Інтернаціонального з Григоренком, різних Європейських Зв'язкових Груп, Сахаровських комітетів, Кузнецовых, Максімових і т. д. З ними в парі діє постійно потужний Дезінформ КГБ і цілого імперського апарату. Цей наступ мас навіть свій вимовний резонанс на внутрішньо-українському відтинку, де йде з боку середовища ІСНО-плавлюківців сильна атака на ОУН, АБН, резолюції, прийняті IV-им Конгресом СКВУ, на ОУВФ і громадські централі, які стоять на безкомпромісних позиціях боротьби за УССД і проти російської імперії, і за патріархальне завершення наших Церков, проти всякої обманливого „культ-обміну” з колоніальною формациєю УССР.

Підсумовуючи і заключаючи, дозволю собі висловити твердження, що ми живемо в дуже критичному для української нації часі: Москалі приготовляються до необхідних реформ і зміни покоління при владі в імперії. У Вашингтоні проходить змаг двох концепцій за дальший напрям американської зовнішньої політики — чи по лінії детанти і замирення з Росією, чи по лінії, якою почав йти президент Рональд Реген в напрямі до прийняття концепції визвольних національних революцій. Якщо москалі гладко переборять визрілі внутрішні кризи, а на Заході запанує дух замирення з Росією, то прийдуть тяжкі роки для українського народу і всіх уярмлених націй.

Але такий пессимістичний сценарій зовсім не мусить запанувати. Чи у Вашингтоні візьме верх детантська концепція чи визвольна — багато залежатиме від нас, від активу уярмлених націй, на вашингтонському форумі. Дотеперішніх прихильних ідейно-моральних заяв групи людей біля президента Регена не вільно проганувати, занедбати, легко здати, а потрібно дати цій прихильній до визвольної політики групі політиків всю можливу піддержку. Треба, щоб у Вашингтоні діяла сильна „лоббі” АБН і ОУН. З другого боку, у Москві необхідні переміни можуть не вийти, і конфліктні сили будуть зростати, розслаблюючи і розкладаючи імперію, до чого може багато причинитися відповідна визвольна протиімперська політика Заходу.

Ми є в ситуації, як то казав Дмитро Донцов

ДО 40-ЛІТТЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

ПРИГАДКА ПРО ФАШИСТІВСЬКО-НІМЕЦЬКІЙ „АПЕТИТ”

Ще в 1975 р. видавництво Вільгельма Гайна у Мюнхені опублікувало сатиричну книжку Курта Гальбріттера, в серії „Гайн Ташенбюхер” (кишенькового формату) під наг. „„Майн Кампф” Адольфа Гітлера”. У 1979 р. вийшов другий наклад цього багато ілюстрованого талановитим автором видання.

Беручи уривки із сумної слави „Майн Кампф-у”, цитуючи різні фюрерські заяви, К. Гальбріттер пригадує німцям, як понад чверть століття тому вони безкритично сприймали „ідеї” Гітлера і Ко, коли нищено в концтаборах і своїх і чужих, мордовано жидів, коли кожна друга чи третя родина втрачала своїх синів на різних фронтах в ім’я туманного „Нового порядку” в Європі, „тисячолітнього Третього райху” — колоніалізму в ХХ ст.

До якоїс „фрау” прийшли військові й цивільні, — бачимо на одній із численних ілюстрацій. Вона сидить за столиком і заливається „шнапсом” з туги, самотності і горя. Вона каже: „Я знаю, чого ви прийшли”. Іншими словами, її чоловік чи син — загинув на фронти.

Інша ілюстрація: над німецьким містом гурочке хмара американських бомбардувальників.

— „або-або”. Перед нами є саме тепер велика історична нагода і, додам, місія, розгорнати визвольні процеси в українському народі і в імперії, а не лише задовольнятися фразеологічними ефектами під час різних побутових і ювілейних імпрез, на яких кажемо, що ми „боремся”. Замало є втримувати національно-активні сили на вегетаційному рівні, бо тоді будемо повільно скочуватися до рівня засимільованої етнічної групи. Наша дія має носити характер ударних, серйозних, перспективних акцій на висоті державних кіл Заходу і проти всіх російських сил, стійко придережуючись клича: „Воля народам! Воля людині!”

Два вояки біля протилетунської гармати — з переляканими лицями.. Один каже: „Якщо негайно не з’явиться надзвичайна зброя, тоді на добраніч, пане Меєр!”...

Одна ілюстрація присвячена українській темі:

У лікарській палаті лежить з перев'язаними бинтами головою і руками німецький вояк. Якийсь „штурмбанфюрер” прийшов його відвідати, а за ним — лікарі й сестри в білих халатах. Той вояк ледве живий і ледве може відчинити рота, але він — услід за майнкампфівськими заявами Гітлера, каже: „А після війни я хочу бути бавером в Україні! (Землевласником,паном над українськими селянами, над „унтерменшами”, себто над „підлюдьми”....).

Страшним гумором віє від цієї книжки. Над концтабором курить дим. Есесівці ведуть чергову партію людей „купатись”. Там їх загазують і спалять. Один есесівець говорить до другого: „Залиши хоч кілька пар, бо хто ж потім тут буде виконувати всю брудну роботу?”

Все це проминуло, як чорний сон.

Але така книжка — важлива, як пригадка про минуле і як остерога на майбутнє усім думаючим людям, а також колишнім, сучасним і будь-яким майбутнім колаборантам з будь-яким імперіалізмом, в тому з московським.

На черзі така ж книжка про Советський Союз — російську імперію, останню в Європі. Курт Гальбріттер такої книжки не зладить. Для цього потрібно українських мистців-сатириків і письменників-гумористів типу ЕКА.

Л. Полтава

УКРАЇНА — ЦЕНТРАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У АМЕРИЦІ.

ВІЗВОЛЕННЯ НАЦІЇ ОКРОПЛЮЄТЬСЯ
І ОСВЯЧУЄТЬСЯ КРОВ'Ю ЇЇ НАЙКРАЩИХ
СИНІВ. ЧЕРЕЗ ІХ СМЕРТЬ — ВЕДЕ ШЛЯХ
ДО ПЕРЕМОГИ!

Симон Петлюра

Богдан Лівчак

СОЦІАЛСТИЧНО-АВТОНОМНИЦЬКА ПОЛУДА

Ще юнаком читав я різні спогади про нашу найновішу визвольну боротьбу 1918-20 років і не годився з тією отаманчиною, яка проявлялася серед політичних партій, у тому й серед військових частин. Мені, юнакові, трудно було зрозуміти той розгардіяш, через який і українська держава не встояла.

У тих спогадах різні автори старалися вказати, де, як і хто найбільше причинився до упадку відновленої української держави. Знаємо, що у тодішніх часах провідну роль в українському політичному житті мали соціалісти: всякі „есдеки”, „ессери”, „есеси”, „есефи”. Від того усого аж голова крутилася, годі було їх усіх і запам’ятати. То було політичне гуляйпілля.

Знаємо, що поляк Юзеф Пілсудський також був соціалістом і будував Польщу, і збудував: він був соціалістом, але в першу чергу польським патріотом.

Наші ж різні соціалісти, як от Борис Мартос казав: „Як не буде Україна соціалістична, то хай не буде жодної”. Таке йому приписують... Зараз є багато таких, які заперечують, що Мартос таке щось сказав. Навіть і сам Мартос згодом заперечував ті слова.

Та візьмім інший приклад. У „Нашому голосі” за вересень 1981 р., який видає нібито демократична Асоціація Українців у Америці, є напастлива стаття М. Добрянського „Акт 30 червня 1941 р. не є національним святом”. Переглядаючи ту статтю, трудно збагнути, що та особа робила і де просиділа життя останні 40 років (чи не в „Освобожденії”?)

Та чи тільки М. Добрянський? Є також „тоже націоналісти”, які навіть на терен СКВУ внесли гуляйпільський „первенець” боротьби проти відновлення Української Держави у Львові 30 червня 1941 р.

Ще про одно згадати. Вже 24 червня 1941 р., на другий день як німці пішли походом на Схід, Литва проголосила відновлення власної, литовської держави, і увесь литовський народ беззастережно погодився з тим, бо був но-

вий крок у боротьбі литовського народу за віднову своєї державності. Це був доцільний крок в умовах, які тоді існували на литовських землях.

Псевдодемократ М. Добрянський пише: „Не така влада є діялом, якого ми бажали б українському народові”.

Про це писав наш Патріярх Йосиф I: „Ми не піддавалися, щоб пливти на хвилях подій бездушно із розчисленням на людські ласки”. Патріярх ствердив, що: „Нарід наш чинив, спроби здобути свою державу, проголошуючи відновлення цієї державності в червні 1941 р.” І продовжує: „Коли тільки прийшла слушна хвилина, ми бажання своєї державності висловили відважно перед світом та історією, що державність ми проголосили для підкреслення своїх прав і свого місця серед народів світу. Це був сміливий крок народу, що його духа не била довга неволя”!

Думаю, що більш авторитетного ствердження годі шукати.

Але для „демократа” М. Добрянського чи „тоже націоналістів” — це все без значення, це не є їх „ідеалом”.

У Києві 1-го квітня 1917 р., на 100-тисячній маніфестації, маси несли портрети Тараса Шевченка й блакитно-жовті прaporи. Було лише кілька червоних прaporів. У тій маніфестації взяли участь окремі військові частини, що насторожило москалів.

Перебіг Першого Військового З'їзду 18-21 квітня 1917 р. був дуже бурхливий. Ось що писав про нього начальник Київської військової округи полк. Оберучев: „Мушу ствердiti, що серед молодих українських старшин існував шовіністичний, націоналістичний напрямок. На українське військо дивилися, як на військову силу, що мала служити вигнанню „кацапів” з України”.

Щоб заспокоїти окупантів-москалів, М. Грушевський написав брошурку „Звідки пішло українство й до чого воно йде”. Там він писав: „Українці не мають наміру одривати Україну

від Росії. Коли б вони мали такий намір, вони виступили б широ і одерто. Українці не мають наміру відділятися від російської республіки. Українці не мають бажання від когось відділюватися!"

Всяких самостійницьких починів Центральна Рада прямо не допускала на денне світло. На Українському Національному Конгресі в дніх 19-21 квітня 1917 р. виголошено 7 доловідей на тему автономії і федерації, забезпечення прав національних меншин та демократичного устрою... російської республіки... Але дві доповіді на тему „Боротьба наших предків за самостійність України” — Миколи Міхновського та „Українське військо, як головна підвалина волі і державності України” Сергія Остапенка — не були допущені!

В проводі Ц. Ради стояли люди з високою освітою і не пролетарі, однак дурман соціалізму затруїв їх національну думку.

На першому Військовому з'їзді південно-західного фронту в м. Бердичеві, у вересні 1917 р., коли старшини-делегати обстутили М. Грушевського і просили: „Батьку, організуйте Українську Армію”, — Грушевський так ім відповів: „Діточки, нам не потрібний мілітаризм — Українська Армія, вистачить для України лише народня міліція для охорони порядку, бо демократична Росія не буде воювати з демократичною Україною”.

Самостійницький характер мав і Всеукраїнський Селянський З'їзд, який відбувся в Києві 10-16 червня 1917 р. У противагу до членів проводу Ц. Ради, яких затруїв соціалістичний дурман, селяни-делегати, близько 2.200 чоловік, відкидали „соціалістичне освідчення” і „здобутки революції”, і таки домагалися негайного проголошення самостійності України. Для обговорення справи Президія дала слово Б. Мартосові і О. Степаненкові. Таке рішення було у висліді порозуміння голови З'їзду з Мартосом, щоб вирішити питання, чи хоче З'їзд автономії, чи самостійності, а це мають пояснити два промовці, котрі заступають одне і друге домагання.

Першим говорив Мартос. Він сказав, що вони є також за самостійність, тільки не буржуазну, без війська та різних „витребеньків”.

Із сказаного бачимо, що усі чільні діячі соціалісти 1917 р. були „автономістами”, із не означеню автономією, про яку вони знали від Драгоманова і за ним безкритично це повторювали. Мартос сказав, що „ми в себе, в середині (в Україні) будемо зосім самостійні; наш народ складається здебільшого з селянства і ми робитимемо те, що село захоче, і село самостійно керуватиме своєю цілою Україною”. І потім: „Хто голосує за автономію, той голосує за самостійність (драгоманівську, мое підкреслення, Б. Л.). А з Росією ми жили разом стільки віків, російський пролетаріят простягне нам братню руку”!

Це тільки уривки із „революційної промови” Мартоса.

Поки Мартос облюдними і неправдивими словами „обробляв” селянську авдиторію, соціалісти-автономісти зорганізували групку своєї молоді, в якій було і кілька селян-партийців. Коли почав говорити державник, самостійник і соборник О. Степаненко, заколотники зчинили страшний галас і вигукували: „Не хочемо слухати його”! „Справа усім ясна”! „Не треба нам самодержавників!” І в одну мить президія поспішила позбавити О. Степаненка слова.

З цього моменту З'їзд захопили в свої руки автономісти, хоча навіть автономіст Христюк у свої твори „Матеріали” стверджує, що на З'їзді було багато самостійників. Але автономісти дозвели до того, що всі постанови „приймалися одноголосно”... — то були предтечі плутократів.

Про внесок щодо самостійності О. Степаненка московська газета „Реч” з дня 15 червня 1917 р. писала: „На Всеукраїнському селянському З'їзді у Києві О. Степаненко вніс пропозицію про повне відокремлення України, при чому Центральна Рада повинна проголосити себе тимчасовим урядом. Починаючи від 28 липня 1917 всі податки, як домагався Степаненко, треба платити українському урядові”.

Щодо самого З'їзду, то Христюк намагався зменшити значення висловів Степаненка та інших селян-державників, затерти справжній характер, промовчавши існування самостійницької дужої течії, і хотів представити ті виступи по можливості як „стихійну реакцію” окремих українських селян.

Тут треба ще відмітити виступи окремих селян на Всеукраїнському Селянському З'їзді. Так селянин Уманського повіту, Ковалевський, сказав, що коли Москва заперечує історичні права України, ми повинні взяти собі самі все, що нам належиться. Практичний шлях до того в негайній міцній організації всього нашого народу для боротьби за нашу незалежність, а в першу чергу — селянства. „Треба конче створити таку могутню силу, на яку могла б спертися українська влада”. Революція вимагає не угоди і переговорів, а революційної дії. Москвали нас хочуть переконати, що оборона цілості московської імперії є „обороною революції”. Закінчив словами до делегатів: „Ви всі самі — це жива революція, що діше вогнем обурення — проявіть же свою силу. Не вільно ждати”!

Виступав селянин Черкаського повіту, солдат Білик, який закликав іти за прикладом своїх славних предків, котрі вміли здобувати й боронити свою волю козацькою шаблею, доброю і вірною зброєю, поєднуючи мужність з військовою технікою. „Хвилина велика”, — казав він далі, — „і нам не простять наші діти та нуки, коли ми її промарнусмо”. Він закликав усіх до активного виступу, бо хто хоче справді миру — повинен у першу чергу бути готовим до війни.

Велика нагода була змарнована на З'їзді через демагогію і неспокій заколотників, бо через них не пройшов внесок про негайне проголошення самостійності України. Селянські маси заплатили згодом за „соціалізм” і автономію масовими розстрілами, в'язницями, голодами та вивозами на Сибір. Ощасливлений „здобутками революції”, автономною „самостійністю” та „земельною реформію” на протязі тих десятиліть український народ втратив 35-40% свого національного потенціялу.

Повернімся ще до Мартоса. Він сказав, що вони — автономісти — є також за самостійність, тільки не буржуазну та без війська і різних „витребеньків”. Що розумів Мартос під тими „витребеньками”? В першу чергу те, що „самостійність” має бути в межах московської імперії. Дальше, закордонна політика — також у руках Москви, те само з фінансами і т. д., значить ті усі чинники, які визначають самос-

тійність і непідлеглість даної країни, — мали бути в руках імперії, а ми, казав Мартос, все-редині (в Україні) будемо зовсім „самостійні”, що село захоче, робитиме, і „село самостійно буде керувати своєю цілою Україною”. Так їх учив Драгоманів...

Отож, чи міг сказати Мартос, „як не соціалістична Україна, то жодна”? Він такого не сказав і такого не міг сказати, бо він говорив про автономну провінцію в межах московської імперії.

Це було в 1917 р. Інша справа — 1918-ий і дальші роки.

Симон Петлюра на 3-му Військовому З'їзді в Києві, в листопаді 1917 р. коли до нього зверталися в справі Армії, відповів: „Ви знаєте, що я є за організацію Української Національної Армії і за самостійність України, але є багато людей, які проти того. То я незабаром почну організовувати українське військо”.

Українізацію військових частин, яку почав здійснювати Український Військовий Комітет, загал українства сприймав як поступоветворення української армії. З виділюванням українських частин було зв'язане національне усвідомлення військових мас в тому напрямі, щоб ті частини стали мілітарною охороною відновленої Української Держави.

На жаль, Ц. Рада почала цілком жибо „усвідомлювати” військовиків. Їм, військовикам, пояснювало у брошурах, що війна — це вигадка буржуїв, що держава є потрібна панам, а не пролетаріатові; що принадлежність до Москви дає українському народові великі колонізаційні можливості, та що, коли є такі москали, які вороже відносяться до українців, то не треба з ними битися, тільки їх освідомлювати.

Для такого „усвідомлювання” військовиків, вроді „Війна — це вигадка буржуїв”, а „Держава потрібна панам”, Ц. Рада видала цілий ряд брошуру, але ні однієї з історії України в минулому і сучасному.

Не дивно, що так „соціалістично” освідомлені військові частини скоро деморалізувалися, а коли на Київ посунули банди Муравйова, то кругло 30.000 старшин і підстаршин оголосили... нейтралітет!

Для ясності справи треба подати, що само-

стійники зорганізували видавництво „Вернигоро” і видавали брошури: „Як Москва нищила Україну”, брошури про гетьманів України — Мазепу, Дорошенка й інших.

Багато труду і енергії та матеріальних засобів вклали самостійники, як Міхновський, Отамановський, Павелко й інші, в освідомну працю.

Самостійники стояли на становищі, що український народ — був народом державним, що його держава Київська, потім Галицько-Волинська була твором українського народу, а не, як це москалі поширюють, мовляв це якийсь східнослов'янський твір; що не тільки поляки, але ще більшою мірою москалі є ворогами України. Тому треба зробити все можливе, щоби усунути зайд, які нахлинули на нашу землю.

Селянські сини, прочитавши твори Шевченка, дещо з минулого з брошур самостійників і маючи вроджену ненависть до „кацапів”, самі творили військові відділи і урочисто віддавали себе на службу Україні. Та, на жаль, це все кінчалося „клясовим усвідомленням”, таки українською мовою, висланниками Ц. Ради — української влади! Так вони починали бачити всюди „клясовых ворогів”, а в пролетаріяті всього світу — своїх побратимів... Їх, вояків, переконали висланці української влади, що, мовляв, Міхновський, Отамановський, Павелко і взагалі всі, хто допомагав їх, вояків, зорганізувати, то — „буржуї”, „клясовые вороги”.

Нині є чимало книжок, у яких сучасники Визвольних Змагань пишуть не так, як колись вони діяли, самі підкопуючи коріння дерева, яке їх живило; тепер вони всю вину скидають на „несвідомість і непідготованість мас”.

Прямо ніяк їм призналася, що маси хотіли відновлення української держави.

Годиться ще дещо сказати про національну свідомість народніх мас. Вже сам факт, що у

Києві 1-го квітня 1917 р. на 100.000 маніфестації маси народу несли портрети Т. Шевченка й синьо-жовті пропори, багато говорить, а було тільки кілька червоних пропорів, під якими якраз діяла Ц. Рада. Отже маси народу були національно свідомі, навіть на самому початку національної революції в 1917 році.

Коли йдеться про селянство, то, хоч як це виглядає парадоксально, селянство до певної міри було національно свідоміше і стійкіше, ніж інтелігенція, особливо типу В. Винниченка.

Маса говорила більше чи менше чистою українською мовою, співала свої українські пісні, вірила в Бога і зберігала свої звичаї. Ця маса різко відрізнялася від москалів, яких звала „кацапами”. Москвинів ненавиділа, або їх не любила. Ось тут якраз була та різниця між масою селянською і обмосковленою в школі інтелігенцією, якій — у більшості — чужа московська культура стала близькою, а то й „рідною”. Очевидно, не всім.

Який висновок можна з цього зробити? Один-единий: соціалісти-автономісти без жодного вийнятку, починаючи від самого верху Ц. Ради, а кінчаючи на різних агітаторах, вперто і неперебірливо, не нехтуючи жодними засобами, гасили полум'я національної революції. Вони прищеплювали масам, граючи на найнижчих інстинктах, ідею запеклої клясової боротьби і сприяли поразці в боротьбі 1917-21 років.

Рік 1917-ий був особливим роком у визвольній боротьбі українського народу. Високо підіймалися хвилі української національної революції, але провідні кадри соціалістів-автономістів звели на ніщо національну революцію, не хотіли й чути про самостійну державу. Соціалістична полуда затьмарила їм очі.

Земле рідна!..

Хто тебе любов'ю обікраде,
Хто твої турботи обміне, —
Хай того земне тяжіння зрадить!
І з прокляттям безвість проковтне!

Василь Симоненко

ЧИ ПОЖЕРТВУВАЛИ ВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА”?

Ральф Георг Ройт

УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА

Збірка джерел — Друга світова війна

„Літопис УПА”, тт. I-II „Волинь і Полісся”, німецька окупація, тт. III-IV Чорний Ліс (1947-1950), передрук підпільного журналу УПА, тт. VI-VII УПА в світі німецьких документів, (1942-1945). тт. VIII-IX, Українська Головна Визвольна Рада (1944-1948) .Документи, офіційні публікації, Статті. Торонто 1977-1983. Щіна на замовлення.

„Літопис УПА” (Літопис: Українська Повстанська Армія — Хроніка Української Повстанської Армії) це назва великої збірки джерел до історії української визвольної боротьби під час Другої світової війни і в часі після неї. Вісім томів, які появилися до сьогодні, містять матеріали українських повстанців з часу німецької окупації (т. I i II), Найвищого комітету українського визволення (тт. VI i VII) і в кінці — передруки з українського визвольного журналу „Чорний Ліс”, із років 1947-1950 (тт. III-IV). Зібраний з цілого світу російський, німецький і передовсім джерельний матеріал має англомовний вступ і коментарі.

Документи з часу визвольної боротьби українського народу не були друковані дотепер ані на Заході, ані в Советському Союзі. Останнє мало дивує. „На жаль, українські борці за волю виступають у советській історії „великої Вітчизняної Війни”, як... союзники червоної армії. Їхня кривава боротьба проти советських партизан Ковпака, проти советської армії після Другої світової війни не згадується в советській історіографії”.

Один аспект, який заслуговує на інтерес історика, вияснюють джерельні матеріали: намагання нібито довести до німецько-української співпраці у кінцевій фазі Другої світової війни. Історіографія дотепер це промовчувала, але наукові оцінки походу на Схід не дають підстав підозрювати в такій співпраці. Гітлерівський пожід на Схід не без рації названо „расово-ідеологічною війною знищення”. Україна, Московщина, Східня Европа і Кавказ мали стати „райхскомісаріятами”, під пануванням

німецьких „віце-королів”. Із доставця сирівців і шпихліра збіжжя, Гітлер намірявся зробити з України „свого роду новий німецький східний ринок”. Але оскільки українське населення мало бути підвладне „новим панам”, вигляд на співпрацю з визвольним рухом виявився неможливим. Так через кілька днів після бурхливого вітання німецького війська, як визволителів, яке вмаршувало в Україну, було заарештовано Провідників щойно проголошеної автономної Української Держави, Ярослава Стецька і Степана Бандери, і запроторено в Німеччину. Айнзацкомандо Особливої Служби (СД) переслідувало українських націоналістів і жидів.

Становище трохи змінилося в кінцевій фазі Другої світової війни, коли червона армія на ново опанувала Україну. Німецьке найвище командування і райхсміністер для окупованих територій вважали, що тоді настав час для співпраці з українською самостійницькою армією. Навіть Гіммлер, райхсфюрер СС-ів, „дозволив нав'язувати контакти з українськими націоналістичними повстанцями”. Створено наявіть ділові штаби, які розглядали можливості співпраці. Змінено термінологію в комунікаційних зв'язках між службовими станціями; вже не було мови ні про партизан, ні про банди. Подекуди доходило ще до численних зв'язків між самостійницькою армією і німецьким військом.

Все таки досвід з німецькими окупантами і гітлерівським расово-ідеологічним догматизм до кінця стояли на перешкоді до політичної співпраці.

Від Ред.: Це — переклад із німецького часопису „Франкфуртер Алльгемайнє Цайтунг”, ч. 254 із 1984 р.. (Зах. Німеччина). Переклав мігр. Осип Рожка. Стаття Ройта показує, що є німецькі кола, які слідкують з особливою пильністю за публікованим за океаном „Літописом УПА”. Важливим є останній, заключний висновок німецького історика про те, що співпраці між ворогом-окупантом і УПА не було.

Д-р Богдан Стебельський
Голова АДУК

„УКРАЇНА — БАМ”

БАМ — Байкало-Амурська Магістраля — це московсько-імперський план розбудови залізничного шляху у високогірському районі Сибіру, на північ від Байкальського озера і гірського хребта Чіта, що починається від лінії Братськ-Усть-Кут і з'єднується із південною лінією залізниці у місті Комсомольськ на Амурі. Траса, якою проходить нова лінія, матиме 3.406 кілометрів довжини. До завершення пляну залишається не цілих 200 км., будови шляху, тунелів та мостів, станцій та житлових приміщень для робітничих бригад. Десять років тому, в квітні 1974 року вирушив перший загін будівничих магістралі БАМ, на будову якої мобілізовано молодь з усіх республік ССР, в тому України в першу чергу. „Радянська Україна” з 10 квітня 1984 року принесла статтю п. з. „Україна — БАМ”. Стаття — це інтерв'ю кореспондентів газети, Л. Даєна і Є. Красновського, із керівними особами КП ССР і УССР. Яка мета цього інтерв'ю? Автори пояснюють. Їхні питання заторкували справи: „... Який внесок у будівництво магістралі роблять трудівники нашої республіки (УССР)? Як її посланці працюють на трасі? Як колективи підприємств України виконують свої договірні зобов'язання по поставках перед бамівцями?”

В обмежених „правах” республік, міністерства яких стали філіялами міністерств ССР і підпорядковані їх директивам, в останніх роках термін „батьківщина” відноситься виключно до ССР і вповні заликає щодо адміністраційних одиниць, як республіка, союзна чи автономна, або автономний край. Термін „держава” в умовах московської соціалістичної імперії відноситься виключно до ССР. Це має не лише значення адміністраційно-державного характеру, але й національного. Вживачество все частіше замість термінів „український народ”, „білоруський народ” чи „литовський народ” — новий термін „советський народ”, під поняття якого входять усі народи ССР, а країни названих народів стали недостойними вживати назви „батьківщина” у пресі та літературі, як і в наукових

виданнях. Саме тому усі засоби пропаганди намагаються розвинути почуття всесоюзного патріотизму „советського народу”, що має бути духовим мотором для творчого ентузіазму розбудови надр та індустрії ССР, без огляду на якій території республіки будови відбуваються, які є тільки складовими частинами спільноти „батьківщини”.

Отже, яке значення, наприклад, для України, має БАМ? Чи це лише будова залізничної траси? Ні, автори інтерв'ю кажуть: „... Та справа, звичайно, не тільки в рейках. Вздовж траси вирости нові міста, селища, стало до ладу чимало об'єктів господарського і культурно- побутового призначення. Вітчизна (імперія — Б. С.) отримала ключі від незлічених багатств цього краю. Швидше буде введено в господарський оборот країни великі запаси вугілля, ліс та інших природних ресурсів”.

Формально Сибір належить до Російської Соціалістичної Федерації Соціалістичної Республіки. Силами саме тієї федерації повинні бути реалізовані пляни її розбудови, головно її робочими, та фінансовими силами. Однаке господарські проекти Російської федерації виконуються силами трудових ресурсів усіх так званих республік, іх людських і матеріальних ресурсів, будівельних матеріалів, машин та відповідних сировітів. Ця колоніальна експлуатація союзних республік, а зокрема Української ССР, присвоюється пропагандивним гаслами „будови „комунізму”, „інтернаціоналізму”, „чуття єдиної родини”, „патріотизму на службі батьківщини”, рекламованої постійно в пресі межами — „від Карпат до Курил!” (Курильські острови — частково загарбані Москвою від Японії, — Ред.).

Предстаникам „Радянської України” сказав К. Мохортов, начальник ГоловБАМбуду і заступник міністра транспортного будівництва ССР: „... Будова привертає увагу не тільки розмахом завершень. З перших днів свого народження вона стала, воїтину, всенародньою, справжньою інтернаціональною школою вихо-

ваня (обмосковлення — Б. С.) тисяч трудівників. Трасу будують посланці Москви і Ленінграду, України і Білорусі, Молдавії і Грузії, представники всіх союзних республік нашої Вітчизни. Слово „БАМ” увійшло в словник Країни Рад, як слова „Магнітка”, „Дніпрогес”, „цілина”, „супутник”. Воно стало паролем трудового героїзму наших днів. У багатоголосому хорі цієї гігантської будови на повну силу лунає і голос трудівників України. Більше б нам таких шефів!”

Що ж означає бути шефом фараонських будов комунізму однієї шостої частини світу — ССРР? Це означає мобілізувати робочі сили десяток, а то й сотень тисяч людей із немосковських земель, виривати їх із рідної землі, кидати їх, як за царя Петра козацькі полки в болота майбутнього Петербургу, в сибірську тайгу, вічну мерзлоту, в сніgom і кригою покриті гори Чіти — Якутії, пробивати тунелі, будувати мости, прокладати рейки, споруджувати нові селища і міста. Шефство означає, що республіки із власних ресурсів, із бюджетів, схвалених на власні потреби, „зобов’язуються” доставляти технічне обладання, машини і навіть житлове устаткування окремими відтинками гігантської будови.

Цитуємо один із прикладів „одушевлення” та „партійної вірності” шефів України, прикрашеної косметикою пропаганди: „... Ветеран партії і комсомолу, В. А. Карпенко передав символічну естафету учасникам спорудження БАМ-у молодому комуністу Олександрові Бондарю. Десять років минуло відтоді, як уродженець Боярки... поклався з гідністю пронести естафету батьків. І слова свого додержав. Ні він, ні члени його бригади не спасували перед труднощами на одній із найскладніших дільниць траси — Бурятській. Десятки тисяч юнаків і дівчат, відгукнувшись на заклик партії, вирушили на магістраль. 7.300 з них були представниками комсомолу нашої республіки. Це їхні невтомні руки пробивали багатокілометрові тунелі у скельних масивах, зводили насипи і укладали колонії, споруджували будинки, клюби і дитячі садки. Але шефство молодих посланців України ... не кінчається. От і недавно за комсомольськими путівками виїхали на

БАМ 60 юнаків і дівчат. Вони працюватимуть провідниками у вагонах поїздів, які мчатимуть трасою”.

Наведена цитата — це тільки один фрагмент, один відтинок невільничих робіт, що їх виконують „посланці” України. Чергова цитата, яку нижче наведемо, це слова В. Коновалта, бригадира „Укрбуду”, завданням якого було збудувати „Місто на вічній мерзлоті”. Так називав його „заслужений будівельник УССР” Коновал у своєму інтерв’ю: „... Не віднати рідного Ургала. Коли понад дев’ять років тому наш загін „Київ” прибув сюди, на сувору далекосхідню землю, тут стояло кілька одноповерхових дерев’яних гуртожитків. Їх звели посланці Донбасу, які прибули трохи пізніше. А сьогодні кількатисячне білокам’яне місто — окраса суворого краю. Рівними рядами вишикувалися багатоповерхові житлові будинки на вулицях з такими близькими серцю назвами: ССРР, Київська, Донецька, Артема... Понад 85 тисяч квадратових мертів житла вже спорудив колектив „Укрбуду”, в тому числі чимало — понад плян. У селищі є школа на 1176 учнів, два дитячих садки, лікарня, їdalня — все, що треба мешканцям, будівельникам і експлуатаційникам БАМ-у...”

Для БАМ-у працюють заводи України. П. Шевченко, заступник головного інженера виробничого об’єднання „Ворошиловградтепловоз”, інформує авторів репортажу „Радянської України” про „шефство” його заводу: „... Значна частина траси проходить через гори, зону високої сейміки. До того ж і клімат тут своєрідний: влітку спека, взимку — мінус 40-55 градусів. Ясно, що водити поїзди за таких умов можна тільки з допомогою потужних спеціально обладнаних тепловозів. Для створення цих машин в об’єднанні і були виділені близько 200 кращих спеціалістів. Пошук виявився нелегким: необхідно було досконало вивчити як працюється на БАМ-і кожен вузол. Вже торік перші дві машини, відправлені нами на трасу, провели великовагові состави і за відозвукою спеціалістів добре зарекомендували себе. У нинішньому році ми адресуємо на БАМ ще п’ять чотирисекційних тепловозів сумарною потужністю 12 тисяч кінських сил. До речі, ди-

зелі й електроустаткування, встановлені на них, теж виготовлені на Україні — на харківських підприємствах". Далі:

„У ці дні в депо Красний Лиман проходить випробування ще одна машина, призначена для БАМ-у, — тепловоз ЧТЗ — 130. Ряд спеціальних пристрій гарантує йому невразливість від будь-яких холодів". І ще:

„І в Кривому розі будують Ургал", — сказав кореспондентам Д. Савин, начальник Криворізького домобудівного комбінату. „Тисячі кілометрів відділяють Придніпров'я від траси Байкало-Амурської магістралі. Але не в переносному, а в прямому розумінні слова і в Кривому Розі будують БАМ. Що мається на увазі? А ось що. Всі багатоповерхові будинки в Ургалі змонтовані з конструкцій, виготовлених на нашому домобудівному комбінаті. В повному комплекті ми надсилали їх на Далекий Схід. У нинішньому році перед нашим колективом поставлено завдання: виготовити панелі та інші конструкції для спорудження трьох нових будинків. Ми вирішили виконати почесне замовлення достроково... Не раз до нас приїжджають дорогі гости з Ургала — будівельники міста в зоні вічної мерзлоти, зокрема бригадир монтажників М. І. Скорина. Очолюваний ним колектив із наших конструкцій монтує на Далекому Сході будинки".

„От і настав він, довгоочікуваний момент: на півночі Читинської області покладено останню ланку Байкало-Амурської залізничної магістралі. Це велика перемога не лише багатотисячного колективу бамовців, але і всієї нашої країни, бож Північний Транссиб-будова, воїстину, всенародня. Щоб прокласти через непрохідну тайгу другий шлях до океану, треба було перемістити сотні мільйонів кубометрів землі, прокласти більше 3,500 кілометрів рейок, пробити в горах десятки кілометрів тунелів, побудувати багато мостів, складних інженерських споруд,

звести ряд селищ, станцій і т. п. Однаке тепер треба на БАМ-і більш енергійно зайнятися його загospодаренням. Йдеться про електрифікацію ділянок. Шефи БАМ-у доконали уже багато. Одних лише будівельно-монтажних робіт на їх рахунку сотні мільйонів рублів. Збудовано більше чотирьохсот квадратових метрів житла, багато школ, дитячих садів, поліклінік, крамниць, клубів. А треба побудувати чи не вдвое більше. Зачинателі БАМ-у, напевно, не могли і уявити собі, що у суровому кліматі тайги за пройдені роки появиться поверх шістдесят тисяч немовлят — корінних „бамівців". Та що будівничим БАМ-у ще надто рано готувати „чесодани" (валізи), ще надто багато роботи перед ними".

Як бачимо зі сказаного, десять років каторги на БАМ-і — замало! Крім нових кадрів, що прибудуть, старі, з десятирічним стажем, як Олександер Бондар, підпишуть нові контракти. Відрівні від України, або вже народжені в Сибірі (за десять років, лише на магістралі БАМ-у, 60 тисяч дітей, з того більшість української крові) будуть не лише „будувати комунізм", але й плекати патріотизм „інтернаціональної батьківщини" московською мовою в побудованих ними садочках і школах з надісланих із України будівельних матеріалів.

А рівночасно нібито для „відтворення продуктивних сил" в Україну прибуватимуть з усіх республік ССР, а головно з півночі, багатотисячні кадри „кваліфікованих працівників" на благо „Родін" і на перемогу ідеалів „советського народу" через „дружбу народів" і „злиття націй".

Цей процес і форми московського переселення народів на терені цілого ССР під параваном переміщення „продуктивних сил" для будови комунізму охоплює мільйони осіб усіх національностей, щоб позбавити усі народи національної території, мови та культури, а на базі московського народу, мови і його культури створити однорідну імперію, здібну на чергові підбої в Європі, Азії, а може і в Африці та на американському материкові.

На Заході і досі не розуміють, в чому суть і для чого провадиться у ССР примусове і пришвидчене російщення не-росіян.

ЧИ ВИ ПРИДБАЛИ І ПРОЧИТАЛИ ЦІННЕ ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО „РОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНИ"? — КНИГУ ДОКУМЕНТИВ!

Оксана Керч

ПОДОРОЖ У САНТИМЕНТАЛЬНЕ МИNUЛЕ

Коли повітряний велет підімається з вами понад міста, в яких минає ваше життя, понад досить здеформовану природу нашої землі, то вас не покидає почуття невагомості й навіть нереальності. Здається, що ви відрвалися від дійсності й пливете або в майбутнє, або в минуле, що виринає так чітко перед вашими очима.

Ми летимо з Америки до країни, де сорок років тому знайшли людяність і спокій після страшної московської і німецької окупацій нашої землі. Летимо до Парижу — міста сорока тисяч мистців, міста Сезанів і Ван Гогів, вибагливої моди, м'якого клімату, міста вічної весни і, що тут говорити — міста нашої молодості!

У Франції

На летовищі Орлі нас зустрічає сестра з чоловіком і ми потрапляємо в родинну атмосферу. Спершу їдемо „найпростішою дорогою”, тобто десятками переходів під землею, метром, залізницею, автобусом — комбінація, про яку ми в Америці зовсім забули. Заплутуємося з різними квитками, які служать різним видам транспорту: для метро-поїзду і метро-автобусу. Наші квитки рідко коли годяться для контрольних машин, і нас виручають то принадільні пасажири, то поліціянт, молодий гарний хлопець у високому чако, який підімає загороду і пропускає нас без квитків.

Моя сестра — д-р Софія Наумович — трохи зайнята: французьке видавництво замовило в неї історичне оповідання з часів Анни Ярославни і вона поспішає на побачення з редактором видавництва. Наш шурин запрошує на обід до ... мароканського ресторану. Чому мароканського? Ми думали, що нема країні за французьку кухню!... Ресторан, куди ми, розштовхуючи хмари мароканців і не-мароканців, дуже не подібних до тих парижан, яких ми знали колись, проникаємо, лежить у серці Латинського кварталу, на вул. Данте, поблизу Нотр Дам. На покрученій вуличці — безліч вітрин,

на яких рівнесенько порозкладано кольорові ласощі, якими ресторани можуть почастувати. Ця кольорова мозаїка застилає очі туманом розчулення: вулиця, крамниці, ресторани — все таке мініятюрне і таке неподібне до американських вимірів! Чому ми туди зайдли? Щоб з'їсти кус-кус. Що це таке? Тісто, дрібнєсенько порізане, подібне до розвареного рижу, яке можна набирати собі на тарілку з повнісінької дерев'яної макітри жменею, або ложкою. До цього кус-кус подають шашлик із баранини й різної городини і ще якесь смачне м'ясо, несамовито пікантне, з усіми прянощами Сходу. До цього обов'язково пити багато вина, і ми п'ємо, щоб погасити вогонь від тих пріправ.

Виходимо з шумом в голові у чудовому настрої. Блукаемо вулицями, так добре колись знайомими, фотографуємо все, що потрапляє на очі. Нотр Дам, жіночу тюрму з хрестом сорому у дворі, куди прив'язували невірних, будінкістів, де колись розшукували старі українські книги. Трохи заважають любуватись спогадами натовпі нових французів. Ці нові парижани — прокляття колоніяльного статусу. „Ми не кликали у нашу святу Африку, а ви прийшли. Зараз маєте нас у себе!”...

Ми не расисти. Ми звикли до всього, особливо у східніх містах Америки. Звикли до пригнусового перебування в закритих на сто замків хатах, коли хотілось би подихати вечірньою прохолодою. Араби не такі. Вони на нікого не нападають, але тільки зачепили їх. Ми були свідками однієї „розмови” в підземці, між білою і смуглальною жінками. Одна кидається до білої з кулаками за якусь там образу. На допомогу смуглівці стали грізною лавою її земляки, нібито мирні пасажири метро. Зрештою, і давні, і ці нові парижани уступають місце жінці, ще штовхаються і розмовляють гарною французькою мовою.

Ми приїхали на вінчання моєї племінниці. Воно відбувається у Парижі, в нашій церкві св. Володимира, на вул. Сан Жермен. Ця церква близька нам і дорога. Стару з 17 ст. французьку церкву, яку подарувало місто нашій грома-

ді, малювали мало не всі українські мальярі, які жили тут. Починаючи з Володимира Ласовського і Миколи Кричевського, потім А. Яблонського, і кінчаючи Мазуриком. Вона трохи сороката, але у ній стільки спогадів! Цілі покоління молилися в ній, майже всі наші парижани мали дуже близьке відношення до неї. Тут за урядування мітрата Перідона відбувався великий ісход з таборів у Німеччині; сюди ринули, звичайно „на зелено”, ділісти до вільного світу, до Франції з її волею, рівностю, братерством. Тут виписували метрики тим, які їх згубили в часі війни, не мали, або боялися виявити правдиве місце народження. Тут відбувалися таємні сходини тих, які переходили нелегально кордони, перевозили людей і навіть революційні матеріали — не кажучи отцям. В церковній залі відбувалися співанки під орудою надзвичайно музичного отця Северина Сапруна, який давав концерти в паризьких церквах на славу українській музиці. В репертуарі тих концертів такі шедеври нашої релігійної музики, як „Милость миру” Дегтярова, чи „Кант про розбойника благорозумного”...

У цій церкві зібралася з сотня людей на вінчання моєї племінниці з гарним українцем із Англії. Обоє молодих, їхні дружби та й загал молодої публіки були у вишитих сорочках та суконках — французькі й англійські сумівці. Під час вінчання співала колишня сумівка Уляна Чайківська, учениця славного Скали-Старицького, а невеликий, дуже гарний хор під орудою п-ї Віри Дратвінської дав справжній концерт. У хорі молоді голоси, й досвідчена диригентка може гордитись вислідом її праці! Між вінчанням і весільним прийняттям трохи часу, щоб молоді замість їхати до фотографа (як водиться у нас) приготували все потрібне для весілля, в залі Географічного Т-ва, тут же, біля нашої церкви, побіч славетних кав'ярень „Флора” і „Ди Маго”, де свого часу попивали каву поет Л. Полтава, мальяр А. Сологуб, проф. І. Борщак, а не лише екзистенціалісти з Сартром на чолі. Цю невелику перерву ми провели в кав'яrnі „Бонапарт”, де познайомилися з паризькою Україною, або зустріли давніх знайомих. Це, в першу чергу, д-р Кирило Митрович і його дружина Марійка, сестра Галі Столлярівни, яку замучив на смерть горезвісний

Вірзінг; лікарка Леся Піснячевська, яка саме видала книжку про свого батька, славного етнографа Володимира Гнатюка; це двова пок. Штуля-Ждановича, привітна п-ї Катруся, голова Академічного Т-ва, проф. Аристид Вирста, дві милі пані Людмила Кульчицька і Серафима Глобенко-Волошин, харків'янка, яка пригадує Миколу Куліша, Миколу Хвильового й інших двадцятисічтників. Це також група сумівської і мельниківської молоді, які тут спільно працюють, у паризькій невеликій громаді, сповняючи своєю хмільною молодістю не такі то вже веселі „академії” чи інші громадські події. Радісно бачити їх у ролі виконавців „академічних” точок (співачка — сумівка, акомпаніатор — мельниківець, а всі вони спільною гурмою на всіх концертах). Весілля було незвичайне. Ми сиділи, паливаючи шампанське, а на буфеті лежала оригінальна праця рук молодих сумівок — продовгастий торт, верхом якого була плястична мапа України, із солодких єстивних матеріалів! Ніхто не хотів торкнутися ножем до тієї вигадливої споруди. Українського характеру весілля додавали вишиті серветки, українська музика з платівок, українські танці і згадана вже ноша молодих і весільних гостей. Танцювали гарно, як на якомусь балетному виступі, не даром училися й далі продовжують вивчати наші танці у світових майстрів. Цікаво, що амбітна молодь, хоч як важко помішати французьку вимову з нашою, розмовляє поправно рідною мовою, і того дня тільки нашу мову чули ми в тих чужих залах.

Іншою несподіваною паризькою подією було відзначування сторіччя з дня смерті (1884) Марії Башкирцевої. Цю обдаровану українку з Полтавщини, яка майже все своє 24-літнє життя провела в Паризі та Ніс, наблизив до нас д-р Дмитро Донцов, пишучи про неї в 1930-тих роках у „Віснику”. Виїхавши з України до теплої країни на лікування делікатного здоров'я, коротке життя провела в бурхливій мистецькій діяльності. Обдарована мальярським і театральним талантом, з особливою пасією віддавалася всім родам мистецтва. У неї закохувалися відомі мистці (Бастій, Лепаж), письменники і навіть королі. Вона — авторка 4-томового „Щоденника”, в якому з великим та-

лантом описала мистецькі події тодішнього Парижу, а також політичні проблеми, висловлюючи відразу до Петербургу і взагалі Московщини. Ми були в паризькому театрі біля Готель де Віль на виставці її „Щоденника”.

В час нашого побуту в Парижі в 1984 р. головною була справа журналіста Жака Абушара, якого зловили в Афганістані й засудили на 18 років тюрми. Заходи уряду і цілого ряду партійних лідерів Франції дали висліди її Абушара звільнити. Але цікаві були коментарі паризької телевізії на тему заходів міністра закордонних справ Франції, який поїхав... у Москву з проханням звільнити Абушара. Там йому відповіли дослівно з роззброюючим цинізмом: „Зверніться до Кабулю. Ми там такі ж чужинці, як і ви”, — що викликало у Франції і обурення, і сміх. На пресовій конференції звільнений від біди Абушар мовчав, хоч вигляд його говорив багато. Виявилося, що два інші „журналісти” були успішніші. Вони показали збитий повстанцями московський літак і масакру цивільного населення Афганістану. Переляканий Абушар сказав лише, що він „нічого не бачив”...

З інших сенсацій паризької телевізії запам'ятається виступ французького філософа, Бернара Леві, кол. марксиста, який розчарувався, проте вважає, що „регенізм” добрий для Америки, але не для Франції: вона повинна обходитися тим хаосом, який вносять у ментальність сьогоднішньої Франції марксисти й „прозрілі”, які нічим не різняться від перших.

На нашу візиту Франції припали аж дві академії: на честь Степана Бандери й Митрополита Андрія Шептицького. Обидві подібні програмою, бо складають її ті самі люди. Гарний хор, про який ми згадували, і новозорганізований сумівський секстет, виступ солістки Одар-

Формула „єдина держава” щодо ССРР — глибоко образлива для народів Советського Союзу, насамперед із загально зрозумілих причин для неросійських народів, які сприймають її як ідею позбавлення їх (права) на власну національну державність...

Юрій Бадзьо, політв'язень Москви

ки Мазурик при акомпаніменті Миколи Митровича, тріо бандуристів, мистецькі деклямациі Олександри Кукловської і доповідь д-ра Володимира Косика коротка, але дуже нестандартна — справжній поклін незламному Революціонерові. На обох академіях і виступи молоді й половина публіки — молодь. Зміна генерацій.

Паризжани розповідають мені історію пам'ятника у сквері ім. Тараса Шевченка, біля церкви. Від якогось часу українці в Парижі переговорювали з управою міста, щоб у сквері біля нашої церкви поставити пам'ятник Т. Шевченкові і його ім'ям назвати сквер. Про ці заходи довідалися в советській амбасаді, і одного ранку заскочила пароха о. Левенця така подія: вантажним автом приїхала група французів і москалів, витягли з авта пам'ятник Шевченкові, поставили його під стіною церкви і дали ще концертний „номер”, в якому брав участь „товариш Оснач від Львова” та тріо під старкуватих бандуристок. Тому, що відкривач пам'ятника не зовсім володів українською мовою, а французькою зовсім ні — його „слово” було пародією. Пізніші демонстрації українців до нічого не довели й пам'ятник до сьогодні залишився у сквері. Він непоказний — це один із тих стандартних „соцреалістичних реалізмів”, якими рясніє Советський Союз.

Паріж дивує нас ще й такою новизною: у ньому не лише багато людей, але й безкінечно багато авт! Переїхати Площу Згоди (Пляс де Конкорд), яку ми колись переміряли пішки, звичайно порожню, сьогодні просто подвиг. Вас торкають з усіх боків, на вас просто ідуть і ззаду також делікатно трублять. Ви пливете в тому залізному муравлищі і не можете ніяк з нього вирватися. Але так лише здається звичкову до світел і кар, і широких американських вулиць туристові. Французи вміють їздити без світел, без знаків, з шаленою швидкістю, вузькими дорогами своїми невеличкими „ешево” чи „сітреонами”, як циркові еквілібрести. Зупиняється перед вашим носом, терпеливо перечекають, аж ви зробите йому трішки місця і залишають вам десятки таких же „зустрічів” з іншими. Авта паркують на дозволених і недозволених місцях, навіть на тротуарах.

В Італії

Відбувши різні прогульки по Парижі й візити, купуємо квитки на залізницю до доброго поїзду „Палятіно”, щоб через 15 годин опинитися на римській станції Терміні.

Звідти подаємося вулицею Кавура до П'яцца Мадонна деі Монті, до старовинного будинку, який завдяки Блаженнішому став прибіжищем для всіх українців, котрі бажають переночувати в українській обителі. Тут і церковця, і бібліотека, і музей, і осідок тодішнього коадьютора Мирослава. Чотири гостинні черниці-монахині з Бразилії утримують цей будинок у зразковому стані. Ці милі монахині, з якими можна порозмовляти на різні теми, готовуть знамениті обіди й вечери. З тієї обителі до Колізею рукою подати. Трохи відпочивши, ідемо в напрямі того Риму, що своїми руїнами нагадує давні передтисячолітні часи. Форо Романо, Палятіnum, грецькі статуї, їхні римські репліки, акведукти, Тибр зі старими мостами і пам'ятки новіших часів Ренесансу, церкви, що їх будували великі архітектори минулих сторіч, і вузькі вулички, в яких ховаються майстерні авт., і авта на тих же „уан вей” дорогах, де їдуть в усіх можливих напрямках. Там же пливе життя римської бідноти. Молода синьорина витягнула з темного провалля мешкання швалину машину і шиє собі спокійно проти сонця, а бамбіно тут же пише домашнє завдання під окомо дідуся, який приходить із близької таверни перевірити написане.

Нам давно вже хотілося побачити римські „Шанз Елізе” — славну вулицю Вітторіо Венето. На вулиці будинки амбасад і кілька розкішних крамниць. Проте вона невелика і в'ється гадючкою. Старі знайомі „фонтана Треві” як і завжди притягають масу туристів. Як і всі, кидаемо монету в воду, щоб сюди ще колись повернутися. Але зробити фотографію заважають тисячі туристів. Купуємо, як усі туристи, „дешеві” сувеніри і повертаємося додому, де застаемо групу молодих лемків, котрі вибрали волю!

Це дуже присміні, молоді українці-лемки, і ми радіємо, що наша еміграція збагатиться тією хвилею молодих професіоналістів і, головне, дуже свідомих патріотів.

Повертаємося до Парижу тією ж дорогою. Повз вікна пролітають прегарні споруди нового Риму. Навіть багатомешкані будинки італійці малюють на кілька кольорів і прикрашують їх бальконами й терасами. В тому порядку, що й туди, до Риму, минаємо „Чівіта векія”, місто вілль, куди римляни приїжджають відпочивати, винніці безкінечними рядами. Пізу з похилою вежею і для мене особливо близьке місто Тарквінію — місто найбільшого етруського некрополю. Не випадково купила я в книгарні книжку „Віднайдена етруська мова”, в якій автор твердить, що етруски прийшли до Італії з Індії і в їхній мові були такі санскритські слова, що залишилися й до сьогодні в нашій мові. Можливо, звідти здогади деяких наших „відкривачів” про нашу спорідненість з етрусками... Етруські князі стали римськими володарями (Тарквіній Старий, Молодший). Наш місяць у Європі кінчается, і після повороту до Парижу таким же залізничним шляхом подаємося до Лондону.

У Англії

Сіли в поїзд на Північному двірці й доїхали до Дюнкерку за дві години. Тут сіли на люксусовий пором з ресторанами, сувенірами, різними грами й знову за дві години пропливаємо Ля Манш, щоб на березі в Дуврі сісти в потяг і вісісти на станції Вікторія в Лондоні.

Оглянули все, гідне оглядин, у середмісті Лондону, побачили зміну варти перед Бакінгемською палатою, зфотографувалися на Трафальгар сквері, під Вестмінстером, біля будинку 10 Давнінг стріт, осідку славної залізної леді Тачер, переїхали Ріджент, Гайд Парк і Біг Ben на мості на Темзі і Бритайський музей.

Та найближчий нашему серцю, найдорожчий музей — Степана Бандери! Із стиснутим горлом оглядаємо скривавлену сорочку, пись-

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА „ВІСНИКА” — ЛІШЕ 10 ДОЛЯРІВ, А НЕОБХІДНИЙ ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ — СПРАВА ВАШОГО СУМЛІННЯ.

мовий стіл, їдальню з піяніном, одяги в шафі; тамуючи віддих, оглядаємо фотографії, документи, предмети вжитку і навіть компас із білогорського бункеру, який імовірно належав генералові Чупринці. Рисунки і вишивки жінок-в'язнів, листи, частини одягу тюремного. На стінах галерія командирів УПА, революціонерів-націоналістів, портрети дорогих кожному українцеві діячів, які віддали життя за Україну. Беремо в руки книгу відвідувачів і читаємо записи. Там стільки признання для упорядників та організаторів музею! В такому зразковому порядку утриманий цей музей! З якою любов'ю та пістизом утримують його. Це безперечно заслуги відданих ідеї інж. Ст. Олеськова та дир. Юліяна Заблоцького, які за власні гроші придбали і щоразу розшукують і купують прецінні експонати. Між іншим, є в музеї відбитка Євангелії з підписом АННІ Ярославни, яку вона з Києва привезла до Франції, з чудовими заставками та інкунабулами. Викликає подив знаменито упорядкований архів.

Наш побут у Лондоні, а власне у УКУ, добігає кінця. Тут маємо вечір, присвячений 50-ій річниці насильної смерти Миколи Куліша, де зійшлася лондонська громада різних політичних переконань. Це, власне, заслуга проф. Петра Цимбалістого, ректора згаданого Університету, завдяки якому наш вечір відбувся, і його популярності в тому місті.

Знов у Парижі

Ми мали ще виступ у бібліотеці ім. Симона Петлюри в Парижі: жвавий голова Академічного Товариства проф. А. Вирста запросив нас показати 68 прозірок з життя М. Куліша й дати до них пояснення у формі доповіді про 20-ті роки й на тому тлі життя драматурга.

Бібліотека ім. Петлюри — це чудово утриманий будинок, з книгами й музеєм Головного Отамана, що так само як Провідник Степан Бандера загинув з рук моск. большевиків. І тут, як і в Лондоні, скривавлена сорочка, плащ, машинка для кручення цигарок, годинник, фотографії дружини, доньки Лесі, їхні погруддя глибоко зворушують відвідувачів пантеону,

на жаль, не на нашій землі! Реліквії, збережені з такою посвятою як музей Бандери, панами Йосипишином та Маяцьким. Сорочка з краваткою, в якій було вбито С. Петлюру на вул. Расін в 1926 р., хрести її медалі, капелюхи і плащ, світлини старшин і козаків, особисті документи. В тому ж музеї неоціненої вартості пугарі наших гетьманів Павла Полуботка та Івана Виговського. Схиляємо голови в пошані перед тінню великої людини й до болю стискається серце на вид його гіркого життя на чужині, в нестатках, з хворою на туберкульозу донею. Вражас світлина манюсенької кімнатки в готелі, де проживала родина. І пригадуються безсердечні рядки спогадів іншого емігранта, В. Винниченка, який, маючи чудову на Блакитному побережжі оселю, не міг здобутися на людський жест і запrositi хвору донечку Петлюри, колишнього приятеля і конкурента в уряді... Егоїзм великого письменника дає ключ до зрозуміння його бездушних творів. На нашому вечорі був присутній артист Терентій Маяцький, котрий грав у п'ятдесятих роках Мину Мазайла в комедії М. Куліша тієї ж назви, яку ставила в Парижі колишня акторка „Березолю“ Марія Пилипенко — мати Діми.

Їдучи на летовище Шарль де Голь, в дорозі додому, минаємо цікавий епізод з життя сучасної Франції. Біля міста на пустырі стоять т. зв. трейлери, в яких живуть цигани. Голі циганчата бігають довкола смітника, а їхні матері курять собі безжурно на східцях своєї тимчасової хати. Цигани теж „пляга“ сучасної Франції, як і інші не бажані, але настирливі прихильники революційних гасел: воля, рівність, братерство.

Старі колишні імперії платять за минулі часи. Російська також заплатить, але безмірно вищу ціну.

Бачу їх, високих і русавих,
Зовсім інших, не таких, як ми, —
Пристрасників висоти і слави,
Ненависників тюмі тьми.

Євген Маланюк

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Ганна Черінь

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ГАННИ ЧЕРІНЬ

Відбувся цей вечір 11. 9. 1984 р. з рамені Літературно-Мистецького Клубу, в Домі ОУВ-Фронту, в Нью-Йорку.

Ім'я Ганни Черінь, поетеси-письменниці, популярне в українській громаді, і публіки зібралися багато.

Дуже мило трималася гостя з Чікаго, встановивши відразу теплий контакт з присутніми. Це і не дивно: у неї великий досвід, її авторські вечори відбулися в багатьох американських і канадських містах, де тільки існують українські осередки.

Не легкий був життєвий шлях молодої поетеси, коли вона, по закінченні війни, опинилася в таборі Д.П. з маленькою донею на руках. У невідрядних умовах еміграції виростила вона свою дитину українкою і, бувши турботливою матір'ю, в той же час не кидала свого талановитого пера і творила свої звучні, співучі вірші. Енергійна і цілеспрямована по натурі, вона і в Америці зуміла закінчити освіту і зайняти посаду бібліотекарки в американському університеті в Чікаго.

Мабуть, праця серед книжок стимулювала творчість Ганни, бо за відносно короткий час вона видала понад добрий тузін книжок: поезій і прози.

На виступі в Літ.-Мист. Клубі Ганна Черінь прочитала уривки зі свого великого віршованого роману „Словá, словá”..., які присутні вислухали з непослабною увагою. Цей роман, я сказала б, — політично-поетична річ. Авторка мала нагоду, хоч і не дуже тривалу, бо була молода, пізнати особисто життя під советами і створила правдиву картину існування людей у тій країні „розвчавлених свобод”. Перед слухачами пройшли віршовані портрети „советських” людей: просперуючих пристосуванців до влади, скромних учителів, змушених ховати своє справжнє обличчя за лояльною масшкарою, щоб не бути знищеними, страждання людей, Богу духа винних, в концентраційних таборах, в тому і герой роману і т. д. І тут же — і жіноча любов, і вірність, яка перемагає все і виходить переможно з найтяжчих ситуацій.

ДАВНИНА

Як була я колись сніжинкою,
Сіла милому на уста.
Мандрували ми в парку стежинками
В фантастичні уявні міста.

Дерева нагинались мережані,
Інай сипався з їх коливань.
Сині ріки текли безбerezжями
У манливу таємну незнань.

Ніч сіяла свята і пречиста,
Місяць сходив стежиною вниз.
Не пізнали ми нашого міста
У різдвянім онсвленні риз.

В переливах небесної повені
Заблищав заморожений плес.
Ми стояли німі, зачаровані,
Тихі свідки різдвяних чудес.

1983

Рима і легкість віршування, притаманні авторці, допомагають слухачеві з цікавістю стежити за змістом роману, не зважаючи на те, що читання триває досить довго.

У другій частині вечора Ганна читала свої гуморески, які дуже сподобалися слухачам, не раз викликаючи вибухи сміху.

Пісня завжди є прикрасою життя, а також літературних вечорів. І у виконанні молодої співачки Магун-Гуриной я ще раз в цьому піреконалася. Треба зазначити, що співачка сильно виростла за останній час у своєму мистецтві. Її сильне і дзвінке сопрано прозвучало невимушенено і дуже приемно. Арію Чіо-Сан вона виконала зворушливо і професійно. Вона могла б співати перед ширшою і більш фаховою аудиторією. Бажаємо їй дальших успіхів!

Добре супроводив її спів акомпаніатор Михайло Лев.

Закінчуючи своє враження від авторського вечора Ганни Черінь, можу сказати, що він відбувся на доброму культурному рівні, з чим, напевно, погодяться ті, хто любить мистецьке слово і пісню.

Алла Коссовська

**ВІДЗНАЧЕННЯ 150-РІЧЧЯ НАРОДИН
О. Ю. ФЕДЬКОВИЧА**

Філологічна секція НТШ в Нью-Йорку відзначувала наукову конференцію, присвячену 150-річчю народин „Буковинського Соловія” Осипа Юрія Федъковича, (1834-1887), з участю буковинських земляків. Перед портретом Федъковича, кисті маєстра Михайла Мороза, були розставлені твори ювіляра з його автографами і першим повним виданням його „Творів” за редакцією Івана Франка й інших заходом НТШ у Львові, ще з 1902 р.

Конференцію відкрив голова Філ. секц. НТШ проф. д-р Василь Лев вішануванням пам'яті недавно померлого дійсного члена НТШ ред. Луки Луцева. У доповіді „О. Ю. Федъкович — Буковинський Соловій” він змалював життя й творчість співця Гуцульщини, лірика й романтика. Суддя д-р Іван М.. Новосівський доповідав на тему „О. Ю. Федъкович — людина й громадянин”. Спогад про перебування в буреї ім. Федъковича виголосив о. митрофор Іван Ткачук, зокрема про участь хористів у конкурсі хорів, де його гурток співав пісні Федъковича на румунській мові. Бібліографічний огляд праць Федъковича й праць про нього подав д-р Ол. Соколинський, згадуючи, як на Буковині проти румунської заборони українські студенти УАК „Запоріже” й УАК „Чорноморе” на означеній час із різних сторін примандрували до Сторонця Путілова й після відправ Служби Божої й Пасахиди улаштували віче, на якім виголошено слово про Ю. Федъковича, а на дуже високій смереці молодь прицепила український синьо-жовтий прапор, який румунські жандарми стягали цілий тиждень. В бібліографічному огляді вказано ряд видань творів Федъковича від 1861 р. по чинній день, зокрема звернуто увагу на рідкісне видання НТШ з 1902 р. та ін. видання, в тому і на чеське — Бернського Університету, Меціслава Кргона „Басніще Діло О. Ю. Федъковича”.

На закінчення голова НТШ д-р Ярослав Падох прочитав вірши Юрія Федъковича, присвячений визвольним змаганням сербів. На тім закінчено конференцію.

Д-р Ол. Соколинський, дієсний член НТШ

У кого не болить душа за Рідну Землю, за свій народ — той не любить нікого й нічого, той живе лише для того, щоб натоптати черепово.

† Олекса Тихий

Помер 1984 р. у московській тюрмі

Клавдія Фольц

ОДЕСІ

Хтось серце загубив у Сан Франціско,
Навічно хтось закоханий в Париж,
Душі ж мосі золота колиска —
Місто Одеса, і ні менш, ні більш!

Не хочу я ні Риму, ні Берліну,
Ні Лондону, Нью-Йорку чи Перу,
Я хочу моря Чорного перлину,
Одесу-маму, тэки й нє помру!
Не зупинити спогадів колеса...
Бо серце рвется з болю і кричить:
..Верніть мені мій скэрб-красу-Одесу
І мої неповні двадцять літ!!!

1984 р.

АНТИМОСКОВСКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В АНГЛІЇ

Заходами ОУВФронту в Англії, при повній співпраці із Союзом Українців Британії, під час приїзду московського вожаки з ЦК Горбачова відбулися великі демонстрації в різних містах. Українці та представники інших народів АВН роздавали тисячі листівок, викриваючи Росію, як імперіялістично-шовіністичну потугу та виступаючи в обороні Юрія Шухевича, Оксани Мешко й інших Нескорених.

Англійська преса і телевізія інформувала про цей успішний виступ.

НАДСИЛАЙТЕ СПОГАДИ

У 1985 р. відзначаємо 35-ліття смерти в бою проти Москви Головного Командира УПА ген.-хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича.

Надсилайте до Редакції „Вісника” спогади з боротьби геройчної УПА і націоналістичного підпілля. Не конче називати усі прізвища, якщо є загроза для тих, які вдома, і не конче підписуватися власним прізвищем.

Спогади мають бути не довше, як 10 стор. машинопису.

Ред.

Від Редакції: З вини друкарні в 1-му числі „Вісника” з 1985 р. переставлені 8 і 18 сторінки. Прохаемо виправити і перепрошуюмо читачів.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!

1-ий УКРАЇНСЬКИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ ЩАДНИЧИЙ БАНК

“ПЕВНІСТЬ”

ВСЕСТОРОННЯ БАНКОВА ОБСЛУГА

Щадіть, позичайте та полагоджуйте всі свої банківські потреби
у найбільшій українській фінансовій установі

Ощадності забезпечені федерацією до висоти 100 тисяч дол.

1st SECURITY FEDERAL SAVINGS BANK

936 North Western Avenue
Chicago, Illinois 60622
(312) 772-4500

B R A N C H:
2166 Plum Grove Road
Rolling Meadows, Illinois 60008
(312) 991-9393

ВСЕСТОРОННЯ БАНКОВА ОБСЛУГА

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА

В ЙОНКЕРСІ, Н. І.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ

КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичководавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди
Безплатне забезпечення ощадностей
Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N.Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕРІТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ”

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВІДПІДЧИСЛИВИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСТОКІВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПІТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5½ % ДИВІДЕНДИ

Вкладчики мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

Future Credit Union of Detroit

4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel. 843-5411

Панько Незабудъко

**ХОЧ ПРИПІЗНЕНИ, АЛЕ ЩИРІ
НОВОРІЧНІ ПОБАЖАННЯ**

(Замість фейлетону)

ПРЕЗИДЕНТОВІ Р. РЕГЕНОВІ бажаємо, щоб його московським критикам на язиках виросло волосся. Також радимо йому, щоб завжди дивився не тільки під ноги, а і вперед!

УСІМ КАНДИДАТАМ У ПРЕЗИДЕНТИ І ВІЦЕПРЕЗИДЕНТИ Америки на майбутнє бажаємо, щоб добре навчились української народної мудrosti, яка вчить: „Не кажи гол, поки не перескочиш!”.

ГЕНСЕКОВІ К. ЧЕРНІНКОВІ бажаємо як найскоріше добитись вершинної конференції, але не з през. Регеном, а із своїми попередниками: Леніном, Сталіном, Хрущовом, Брежнєвим і Андроповим...

МАРГАРЕТІ ТАЧЕР бажаємо, щоб ходила завжди в штанях і далі була першим мужчиною в сучасній Зах. Європі.

АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІБЕРАЛЬНІЙ „МЕДІІ” радимо піддатись операції: повирізувати за довгі язики і доточити короткі мозки.

БИЛОВІ ГРЕГЕМОВІ бажаємо видужання з його політичної сліпоти і радимо у випадку майбутніх подорожей до СССР не брати з собою рожевих окулярів.

Д-р БОГДАНОВІ ФУТЕЄВІ бажаємо стати міністром — секретарем справедливості.

УНПОМОЧІ бажаємо дальнішого росту та щоб видала, крім листівки з mapою УССР, також mapу України в часах УНР і гетьманської Української Держави.

Ред. ВОЛОДИМИРОВІ МАЗУРОВІ бажаємо ще більших успіхів у його громадській праці та радимо повсякчас носити хрестика на ший, щоб успішно проганяти від себе напастливих наших „демократичних” чортіків.

УККА і УКРА бажаємо, якщо їм не під силу поєднатись, так тоді у важливих справах час до

часу „спрягатись”, щоб і демократи мали нагоду щось позитивного зробити.

ДЕЯКИМ УКРАЇНСЬКИМ ВЛАДИКАМ І МИРЯНАМ бажаємо піддатись операції побільшечня горла, щоб ідеї і слова „Патріарх” і „Патіярхат” легше крізь нього проходили.

Д-рові Р. БАРАНОВСЬКОМУ бажаємо стати директором агенції „Сорока на плоті”.

УКРА бажаємо відкрити курси плакальниць і нарікайлів на УВФронт.

СУЖА бажаємо дальнішої успішної журналістичної акробатики і радим нарешті таки вивчити бодай на трійку засади кодексу журналістичної етики.

„НАЦІОНАЛЬНІЙ ТРИБУНІ” бажаємо повістішати бодай ще на чотири сторінки, а „ВІСНИКОВІ” — витримати нечитайлів.

А НАСЬКІМ ПІДСОВЄТСЬКІМ ЦУЦІКАМ — червоним малоросам бажаємо на Новий Рік додаткову кісточку з панського московсько-весено-юзного столу, а також радим знайти доброго „зубного врача”, щоб ім вставив нові пропагандомні зуби, бо сучасні вже нікого не вгризуту!

УКРАЇНСЬКІ МУЗЕЇ, АРХІВИ, БІБЛІОТЕКИ — ВАЖНА ДІЛЯНКА КУЛЬТУРНОЇ ПРАЦІ В ДІЯСПОРІ!

МИНУЛЕ Й СУЧАСНЕ ЗБЕРІГАЙМО НА МАЙБУТНЄ!

З Шевченка набирайтε карностi, відшукайтε квіти краси, а будете крапці і зблізитеся до сходу нашого сонця, і всі ми опинимося в вільній соборній великій Україні!

Василь Стефаник

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ, ПОШИРЮЙТЕ, ЧИТАЙТЕ „ВІСНИК” — ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-ВІЗВОЛЬНОЇ ДУМКИ!

НАЦІОНАЛЬНА ПРЕСА — НАЦІОНАЛЬНА ЗБРОЯ!